

מינהל הביטוח והגבייה
אגף הגבייה

שד' ויצמן 13

ירושלים 91909
טל: 02-67099071
פקס: 02-6515471

ג' באדר תשמ"ח
21 בפברואר 1988
חוזר 88 / 60
חוזר גבייה ממעבידים/ 1105

אל: מנהלי הסניפים
מנהלי יחידות הביטוח והגבייה בסניפים

נושא: סוגי מבוטחים
הנדון: עובדים – מתנדבים ללא-שכר

א. כללי

בחוזר גבייה ממעבידים 1042 חוזר ביטוח 1015 מיום 14.4.86 נקבעו כללים לגבי מקרים בהם יבוטחו עובדים שאינם משתכרים על בסיס המינימום לתשלום דמי ביטוח.

מתברר שישנם סניפים שנוהגים עדיין לקבוע מעמד במקרה זה שלא עפ"י הכללים שפורטו בחוזר הנ"ל.

לפיכך מצאנו לנכון לחזור שנית על הכללים, ויש להקפיד על סיווג כאמור לשם מניעת מקרים שבהם שולמו דמי ביטוח, ולאחר שהוגשה תביעה לגימלה התברר שלא התקיימו יחסי עובד ומעביד והתביעה נידחת.

ב. תנאי לביטוח מועסקים ללא-שכר כעובדים שכירים

1. העסקת עובדים ללא שכר מקובלת בדרך כלל במקרים של העסקת קרובי משפחה.

במקרים כאלה יש לבדוק אם נתקיימו לגבי קרוב – משפחה המועסק הכללים שהוגדרו בסעיף 1 לחוק, דהיינו:

(א) "בן משפחה" – אחד ההורים, ילד, נכד, אח או אחות.

(ב) הוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאילולא עשה אותה הוא; הייתה נעשית בידי עובד

אם נתקיימו לגביו התנאים שלעיל, ניתן לבטחו כעובד שכיר אף אם אין בינו לבין קרובו המעסיקו יחסי עובד – מעביד.

קביעת השכר במקרה זה תהיה כפי שנקבע בסעיף 344 (א)(2) לחוק.

2. בכל מקרה אחד של העסקת עובד ללא שכר, יש לבדוק באם מתקיימים בפועל יחסי עובד – מעביד מובהקים בין נותן העבודה למבצעה.

רק במקרים שבהם מתקיימים יחסי עובד – מעביד כאמור ניתן לבטח את המועסק כעובד שכיר על בסיס הכנסת מינימום לעובד.

ג. תנאים לביטוח מועסקים ללא שכר "כמתנדבים" לפי פרק יג' לחוק

1. בפרק ט' 2 לחוק וכן בתקנות הביטוח הלאומי (מתנדבים), תשל"ח – 1979 הוגדרו התנאים בהם יבוטח מועסק בהתנדבות כ- "מתנדב" בעל זכויות עפ"י פרק זה.

2. מתנדבים המבוטחים עפ"י פרק יג' לחוק מבוטחים בביטוח נפגעי עבודה בלבד ואין ביטוח זה כרוך בדיווח ובתשלום דמי ביטוח.

3. במקרים של פניית מעסיק או מתנדב אשר הוראות פרק יג' 2 עשויות לחול עליו, יש להעביר הטיפול בפניה לפקיד התביעות בסניף המטפל בתביעות נפגעי עבודה.

4. במקרים שבהם אישר ענף ביטוח נפגעי עבודה ביטוחו של מועסק בהתנדבות כ- "מתנדב" עפ"י פרק יג' לחוק – לא יבוטח מתנדב זה כעובד שכיר אף אם מתקיימים לכאורה בינו לבין מקום עבודתו כמתנדב יחסי עובד – מעביד.

ד. מועסקים ללא שכר שלא יבוטחו ע"י המוסד

אדם המועסק ללא שכר ומבלי שיתקיימו בינו לבין נותן העבודה יחסי עובד ומעביד או שאר התנאים שהוגדרו בסעיפים ב' ו- ג' לעיל, אין לבטחו במוסד כעובד שכיר.

אם מדובר במתנדב המבוטח עפ"י פרק ב' לחוק, שאינו מבוטח

במוסד במסגרת אחרת (כגון: עובד עצמאי, עובד שכיר, סטודנט וכו') יש להפנותו אל פקיד הגביה מלא-שכירים בסניף על-מנת להסדיר שמירת רציפות ביטוחו במוסד.

1. המבוטחים וסוגי הביטוח

להלן טבל המבוטחים וסוגי הביטוח כאמור בחוזר זה:

סוג המבוטח	ביטוח נפגעי עבודה	ביטוח ליתר הענפים
"בן משפחה"	אם מתקיימים יחסי עובד ומעביד או אם מתקיימים התנאים כאמור בסעיף 1 לחוק	
מתנדב המבוטח לפי פרק יג' לחוק.	מבוטח	אם אינו מבוטח כשכיר, עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי חייב בעצמו בתשלום דמי – ביטוח אם מדובר בגבר ואשה לא נשואה.
"מתנדב" אחר שלא לפי פרק יג' לחוק.	לא מבוטח	אם אינו מבוטח כשכיר, עצמאי או כמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי חייב בעצמו בתשלום דמי ביטוח, אם מדובר בגבר ואשה לא נשואה.
עקרת בית "מתנדבת" שלא לפי פרק יג' לחוק.	לא מבוטחת	לא מבוטחת אלה אם מבוטח בביטוח ברשות

ב ב ר כ ה,

י.זהבי, עו"ד
סגן סמנכ"ל ביטוח וגבייה